Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Les Escletxes

El Papiol

Ubicació

Comarca:	Baix Llobregat
Lloc/Adreça:	Camí de la Salut
Emplaçament	A l'extrem oriental del nucli urbà del Papiol. Integrat a la Serra de Collserola.
Alçada:	162

Coordenades:

Latitud:	41.43872
Longitud:	2.01864
UTM Est (X):	418015
UTM Nord (Y):	4587926

Classificació

Número de fitxa	08158 - 45
Àmbit:	Patrimoni natural
Tipologia	Zona d'interès
Estil / època:	Mesozoic
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Han estat malmeses històricament, primer per la seva explotació com a pedrera, i actualment per haver-se convertit en un punt de trobada de pràctiques d'escalada esportiva.
Protecció	Inexistent
Accés	Obert
Ús actual:	Lúdic
Titularitat	Pública
Titular:	08157A00600013
Autoria de la fitxa	Juana Maria Huélamo Gabaldón
Data de registre de la fitxa:	dt., 04/12/2018 - 01:00

Descripció

Formació geològica integrada dins la Serra de Collserola: es tracta d'un turó tabular fracturat per un seguit d'esquerdes obertes en un massís rocós mesozoic que s'assenta damunt un terreny argilós i estovat per filtracions d'aigua. Aquestes esquerdes, popularment dites, "escletxes", donen nom al conjunt. Una bona part són escletxes a cel obert que travessen la massa calcària del puig en direcció N-S.
En diferents trams s'uneixen entre elles gràcies a altres fractures menors disposades en sentit ortogonal. Altres fractures formen trams completament subterranis.
Les fissures presenten dimensions variables. La més ampla és situada a ponent del conjunt. Com a resultat de les prospeccions liquèniques dutes a terme i publicades l'any 2010 (Gómez-Bolea, 2010: 354) a les Escletxes de Papiol i Puigmadrona s'han catalogat 38 líquens saxícoles i terrícoles, dels quals 32 són nous tàxons per a la flora del Parc de Collserola. Entre aquests, destaca la primera cita per a Catalunya de Porina byssophila.

Observacions:

Tot el conjunt reposa sobre materials argilosos continentals que daten també del miocè.
En l'àmbit geològic i paleontològic, inclou l'únic registre representatiu al Baix Llobregat de les successions marines esculloses coral·lines i algals del miocè mitjà de la semifossa del Vallès-Penedès. Allotja també una comunitat de mamífers fòssils singular, tant per la seva datació (miocè), com per la diversitat de formes que la integren.
És un paratge de renom internacional. La seva rellevància deriva del fet que és considerada una de les localitats de referència per a l'escala biocronològica de mamífers fòssils d'Europa
Com a conjunt, tindrien un recorregut total de 640 metres, comptant les fractures que van desaparèixer arran de l'activitat extractiva de la pedrera. A partir de les actuals dades topogràfiques, i darrera les diverses destruccions del lloc, s'ha fet un càlcul estimatiu de 300 metres conservats.
Les Escletxes són el resultat del lliscament dels blocs calcaris fracturats sobre una base argilosa. Aquests processos han donat lloc a la formació de passadissos i galeries que poden arribar a tenir uns 80 metres de longitud i una fondària d'entre sis i deu metres.
El turó de les Escletxes és format per calcàries esculloses amb nombrosos fòssils d'ostrèids, gasteròpodes, eriçons marins, etc., que indiquen que el seu dipòsit es produí en condicions climàtiques tropicals.

Història

La història geològica d'aquest enclavament te el seu origen durant el Miocè inferior, degut a l'acció de petits ventalls al·luvials i conques de drenatge que van donar lloc a la sedimentació de de conglomerats bretxoides, bretxes, gresos i argiles.
Aquests conglomerats van ser afectats durant el Miocè mitjà per un important desplaçament de la línea costera, dit transgressió (Transgressió Languiana), el qual es reconeix a tot l'àmbit de la Mediterrània, els dipòsits de la qual són en aquesta zona els que es coneixen sota el geòtop de les Escletxes.

Bibliografia
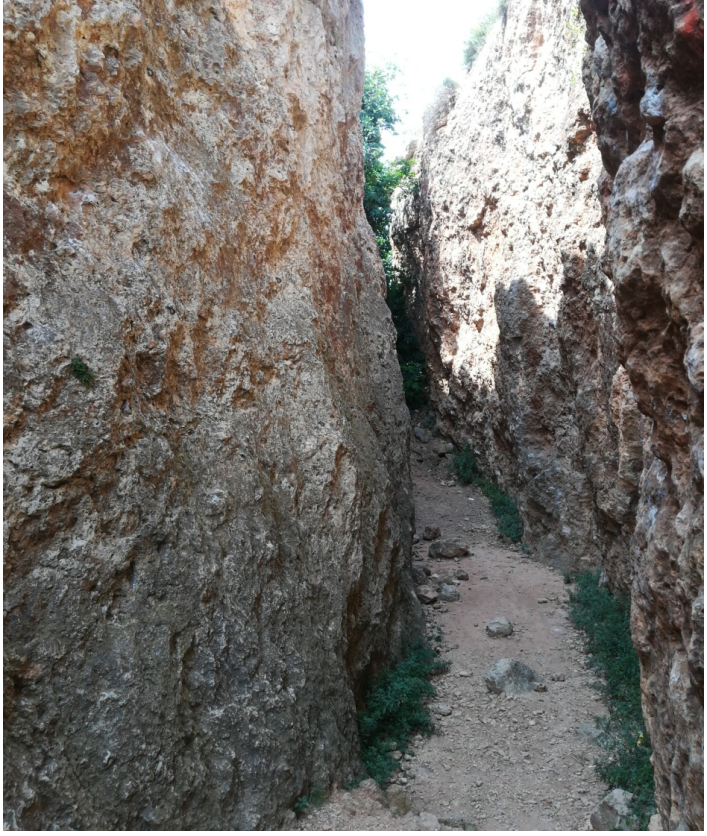
Alert i Puig, J. et al. Pla estratègic de turisme del Papiol. Barcelona: Diputació de Barcelona, Ajuntament del Papiol, CatEmocions, SL.
Gómez-Bolea, A et al. (2010) Estudi de les comunitats brio-liquèniques i els micromicets al Parc de Collserola. Memòria. https://www.parcnaturalcollserola.cat/pdfs/recerca/recerca_parc_1987_20…